Grŵp Trawsbleidiol ar Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel
Cross Party Group on Renewable & Low Carbon Energy

CADNO COMMUNICATIONS LTD

renewableUK CYMRU

Grŵp Trawsbleidiol y Senedd ar Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel

12:00 – 13:00, Dydd Mawrth 27 Mehefin 2023

Cyfarfod - Adeilad Pen y Pier

Cofnodion

Aelodau'r Senedd

Huw Irranca-Davies MS (Cadeirydd)

Carolyn Thomas AS

Eluned Morgan AS

Yn bresennol

Abigail Beck	Dr Mark Picton	Manon Kynaston
Akshay Kaul	Dr Paul Ellsmore	Math Williams
Aled Hughes	Elliot Smith	Mike Corney
Amie Rose Vernoum	Hannah Dineen	Oliver Penney
Andrew Donald	Hannah Jarvis	Peter McCrory
Andy Billcliff	Holly Skyrme	Rahel Jones
Andy Regan	Huw Lewis	Rebecca Williams
Angharad Davies	Ioan Dobbin	Robert Chapman
Antony Jones	Jack Wilkinson-Dix	Sara Powell-Davies
Ben Lewis	Jay Sheppard	Sarah Jones
Ben Tritton	Jennifer Pride	Sean Evans
Ben Williams	Jessica Hooper	Simon Morgan
Cathy Owens	John Wawer	Steve Brooks
Chris Williams	Lara Stace	Steve Edwards
Daniel Benson	Leslie Walker	Steve Pope
Daniel Taylor	Lydia Godden	Tim James
Daniel Wills	Maarten Abele	Tom Fabian

Ymddiheuriadau

Delyth Jewell AS

Eitem agenda 1: Croeso a chyflwyniadau

Croesawodd y Cadeirydd a Jessica Hooper o RenewableUK Cymru bawb a chyflwynodd y siaradwyr.

Eitem agenda 2: Akshay Kaul

Anerchodd Akshay Kaul, Cyfarwyddwr Seilwaith a Sicrwydd Cyflenwi Ofgem, y rhai a oedd yn bresennol. Esboniodd rôl Ofgem a'i gynlluniau ar gyfer y sector ynni, gan amlinellu'r ffocws teiran ar gyfer cynllunio systemau, adeiladu'r rhwydwaith grid, a sefydlu cysylltiadau grid. Mynegodd Mr Kaul ei awydd i weithio gyda seneddwyr a diwydiant Cymru i ddatblygu cynlluniau am system ranbarthol fel y gall prosiectau gysylltu mor gyflym â phosib.

Eitem agenda 3: Peter McCrory

Cydnabu Rheolwr Polisi Grid RenewableUK, Peter McCrory, uchelgeisiau ynni adnewyddadwy Llywodraeth Cymru ond cydnabu'r buddsoddiad grid sydd ei angen i wireddu'r rhain. Amlinellodd ei bod yn anodd diystyru'r buddsoddiad grid sydd ei angen, gan gyfeirio at ganfyddiad RenewableUK bod angen i Gymru ddyblu ei chapasiti grid erbyn 2035. Croesawodd y gwaith sy'n cael ei wneud gan y Grid Cenedlaethol, Ofgem, a'r llywodraeth i ddiwygio'r broses o gysylltu â'r grid. Myfyriodd Mr McCrory ar gylch gwaith estynedig Ofgem i gynnwys dyletswydd sero net.

Eitem agenda 4: Cwestiwn ac Ateb

C1: Beth yw'r heriau allweddol i gyrraedd targedau 2035 a beth all Ofgem ei wneud i oresgyn yr heriau hyn?

Esboniodd Akshay Kaul fod tri maes allweddol: rheoleiddio, cynllunio a'r gadwyn gyflenwi. Dywedodd fod angen eglurder a sicrwydd ar y gadwyn gyflenwi, gyda pherthnasoedd tymor hwy wedi'u sefydlu. Dadleuodd Mr Kaul fod angen defnyddio'r gadwyn gyflenwi bresennol a'i marchnata'n fwy effeithiol.

Dywedodd Peter McCrory fod y newid yng nghylch gwaith Ofgem i gynnwys cyfrifoldeb dros gefnogi'r gwaith o gyflawni'r targed sero net yn sylweddol ac y byddai angen dyblu capasiti'r grid yng Nghymru er mwyn hwyluso'r prosiectau sydd ar y gweill.

C2: Pa rôl sydd gan hyblygrwydd i'w chwarae?

Dywedodd Akshay Kaul fod gan storio batris ran fawr i'w chwarae yn hyblygrwydd y system. Nododd hefyd mai'r "wobr fawr" yw hyblygrwydd domestig, a allai fod o fudd sylweddol os yw aelwydydd yn ymgysylltu'n briodol a bod y system yn dod yn fwy awtomataidd. Eglurodd Mr Kaul y gallai mwy o hyblygrwydd leihau faint o seilwaith a llwybrau ceblau sydd eu hangen.

C3: A yw hydrogen yn ddewis amgen posibl?

Pwysleisiodd Akshay Kaul mai rôl y llywodraeth yn hytrach nag Ofgem yw'r cwestiwn polisi am hydrogen. Fodd bynnag, roedd yn rhagweld system "glytwaith" yn cynnwys hydrogen a thrydan, gan nodi rôl arwyddocaol i hydrogen mewn ynni ar gyfer diwydiant.

C4: Sut fyddech chi'n ysgrifennu maniffesto ar gyfer y llywodraeth nesaf a fyddai'n gwella'r grid yn gyflym?

Dadleuodd Jessica Hooper dros fwy o weithio rhynglywodraethol, gan nodi'r heriau a wynebir gan Lywodraeth Cymru o ran cyllid, gwneud penderfyniadau a'r grid. Dywedodd fod angen i lywodraethau Cymru a'r DU gydweithio er mwyn darparu'r seilwaith sydd ei angen i gyrraedd targedau'n gyflym. Nododd Huw Irranca-Davies y newidiadau deddfwriaethol sy'n cael eu cyflwyno gan y Gweinidog dros Newid Hinsawdd, Julie James i hwyluso'r gwaith o ddarparu seilwaith.

C5: A fydd angen cyfuno cynllunio systemau â dull ffyniant bro ac a oes angen sefydliad seilwaith i gyflawni gwelliannau grid?

Cydnabu Akshay Kaul yr angen i gyflymu datblygiad y grid, gan nodi y gellir cyflawni rhywfaint trwy ddarparu cymhellion. Amlinellodd sut y gall Ofgem osod cymhellion clir gyda gwobrau a chosbau, ond nododd fod angen i hyn fod yn ymdrech gydweithredol gyda chefnogaeth cymunedau a'r gadwyn gyflenwi.

C6: Sut y gall Llywodraeth Cymru weithio gydag Ofgem mewn perthynas â chynllunio rhanbarthol? Beth sydd angen ei newid i sicrhau bod gwelliannau yn dod â chydraddoldeb ac nad ydynt yn gwaethygu anghydraddoldeb?

Amlinellodd Akshay Kaul y nod i gadw cost gyffredinol ynni yn isel ar gyfer y gymdeithas gyfan, gan nodi bod hyblygrwydd yn y system yn gwneud hyn yn haws. Mynegodd bryder y gallai'r rhai sy'n gallu darparu mwy o hyblygrwydd gael bargen well. Dywedodd Mr Kaul fod Ofgem o blaid archwilio tariff cymdeithasol, ond derbyniodd mai mater polisi yw hwn yn y pen draw. Dywedodd mai un o'r rhwystrau allweddol yw nad yw'r farchnad yn bodoli ar hyn o bryd i ganiatáu hyblygrwydd ar raddfa a bod angen "newid sylweddol" yn nhrefniadau a rheoleiddio'r farchnad. Tynnodd Akshay sylw at y ffaith bod Ofgem yn ehangu ei bresenoldeb corfforol yng Nghymru ac amlinellodd fod cydweithio â Llywodraeth Cymru wedi gwella'n aruthrol.

C7: Sut ydyn ni'n cyfleu her a graddfa'r hyn sydd angen i ni ei gyflawni i gymunedau a sicrhau ein bod ni'n agored ac yn onest fel diwydiant?

Sut mae goresgyn agweddau negyddol ac ymgyrchoedd yn erbyn seilwaith?

Pwysleisiodd Peter McCrory bwysigrwydd ymgysylltu â'r gymuned wrth i seilwaith gael ei ddatblygu a dadleuodd ei bod yn hanfodol bod llywodraethau a'r diwydiant yn cael budd cymunedol yn iawn ac yn sicrhau bod pawb yn ymgysylltu. Rhoddodd yr enghraifft o gyflwyno brechlyn a nododd fel templed posibl ar gyfer ymgyrch cyfathrebu cyhoeddus.

Pwysleisiodd Akshay Kaul hefyd fod dangos buddion diriaethol i gymunedau yn hanfodol ynghyd â chanllawiau cynllunio cryf gyda naratif cyhoeddus. Galwodd ar i wleidyddion ac arweinwyr ddod at ei gilydd i wrando ar rai â safbwyntiau cryf mewn ffordd deg.

Amlinellodd Huw Irranca-Davies yr achos dros ymgysylltu cynnar ac ystyrlon gan ddatblygwyr â phobl leol.

Eitem agenda 5: Sylwadau Cloi

Cynigiodd Huw Irranca-Davies sylwadau cloi ac agorodd Ginio Rhwydweithio Wythnos Ynni Gwynt yn dilyn cyfarfod y Grŵp Trawsbleidiol.